

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Sverrig

Citation: Andersen, H. C.: "I Sverrig", i Andersen, H. C.: *I Sverrig*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 165. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaisverrigval-shoot-idm140454472906576/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: I Sverrig

Noter

- Dedik.** *Bonifat v. Bekeu*: 1796-1868, hoffmanskol og forfatter sær af historiske skuespil, var ven af Oehlenschläger og tog sig omsorgfuldt af Andersen i Stockholm.
- 9 *Salisbua*: fjeldparti ved grænsen til Norge.
- 10 *Jemtland*: Jemtland, ländstrukt syd for Lapland. – *Gader*: den isl. historiker Snorre Sturlesons teori fra 13. årh. om ærnæs indvandring fra Asien findes endnu i A. Afzelius: *Svenska folks äro-ågar* I (1839) 2 f., som Andersen har benyttet som historisk kilde. – *Linné*: botanikeren Carl v. L. (1707-78). – *Carl den Tolvte*: 1682-1718, sv. konge fra 1697; kendt som sejrrig ung soldaterkonge. – *Lützen*: slagmark ved Leipzig under tredveårskrigen, hvor Gustav II Adolf sejrede, men faldt 1632. – *Linnæus*: halvbror af caprifoliefamilien, opkaldt efter Linné. – *Jenny*: den sv. sangerinde Jenny Lind (1820-87), som Andersen var meget betaget af.
- 11 *Trollhättas*: vandfald på 32 m ved Götæbren med sluseværk nær sydenden af den nordsvenske sø Väneren, anlagt med 8 sluser 1800, udvidet 1844. – *strånket stonkät* – *Sagstollen*: her savværket, drevet ved vandkraft.
- 12 *Storholms*: uord, signkæmpe, her skildret efter «Trollhätta-Album» 1846 med tekst af Olof Odd (pseudonym for P.C. Sturzen-Becker 1811-69). – *Svantevaldintou*: efter det færdigværede album.
- 13 *Bjergvandskj*: d.s.s. Bjergsanden s. 17. – *Svappesone*: søvsmald. – *Folven*: Christopher P. (1661-1751), sv. teknisk opfinder og kanalbygger. – *Vänern*: Väneren. – *lagt st*: tilfrosset.
- 14 *Tegnér*: digteren Elias T. (1782-1846) besøgte 1804 stedet og skrev i gæstebogen verset s. 16; fra et femtjet besøg 1815 stammer antagelig den her anførte sammenfatning. – *Göta*: Göta-ehren. – *Hörök*: uhyggelig. – *söt*: brødede. – *Suller*: kløften. – *Hällön*: klippefloden. – *der gæser*: någtes: tilbage. – *Hjulsassone*: overbygning på hjuldampens hjul. – *Beckel*: indigt. – *Möala*: by ved søen Väterns østside. – *Tennens*: Adelph Törneros (1794-1839). Meddelet af digteren Aterboen i hans biografiske indledning til *Bref och dagboksanteckningar* 1842 II.
- 15 *Möalas stens Fabrik*: anlagt 1822, på et tidspunkt Sveriges største in-

- distriktnag – «iller af standret. – Bæke: pengeenhed på 9 rigsdaler.
- 16 *slæbende*: smakkende. – *seni, etel, okmput*: (lat.) jeg kom, så og forbløffede (efter Cæsar's melding om slaget ved Zela år 47 f.Kr.: «Veni, vidi, vici», jeg kom, så og sejrede). – *Braggapanon*: fibriks- eller virksomhedsbejer. – *Åne*: flove. – *Tegude Digt*: se n.t.s. 14. – *Sevej*: kol. – *Ågva*: rolige. – *Ållav*: se n.t.s. 14. – *foa*: skrek.
- 17 *Stælet*: se n.t.s. 14. – *Åne*: knyttede. – *Sijantj*: sø i Dalarna. – *Hjude-æse*: midkv. sø. – *Åskra*: ham: efter *En Digtet Bazar* 1842, kapitlet «Jernbanen».
- 18 *den herendige Ret*: den ty. middelalderlige «Vehngerichts».
- 19 *Kundskabsaar*: 1. Mos. 2,9. – *Flussevarid*: 1. Mos. 3,24. – *Fah-ån(t)*: se kap. XXIII. – *Loto(Midit)*: hellig plante i Indien (Nelumbo nucifera). – *Thepsikaren*: omrepende testervegn, efter traditionen benyttet af tragediegenrens grundlægger Thespis (6. årh. f.Kr.).
- 20 *Skakpsar(t)*: staveruden var almindelig på Andersen's tid. – *Odin Ravn*: i nord. mytologi sidder på Odins skuldre to ravne, som flyver ud og bringer ham kundskab. – *Wanburg(t)*: ty. bjergstet, hvor efter sagnet en sangerkonkurrence fandt sted o. 1200, behandlet i Wagner's opera *Tannhäuser* (1845). – *Moscellisen*: den fr. nationalsang af Rouget de Lisle 1792, første gang afbrøget i Marseille. – *Bog-Guld*: guld udhæret så tyndt som papirark (91 bog). Billedet bruges i *Kan en Spillemand* kap. VII om en sølle kunstner; smd. også eventyret «Nabofamilierne».
- 22 *Trop*: basalt. – *via appia*: brolagt landevej fra Rom, påbegyndt af Appianus Claudius 312 f.Kr. – *Gjet(t)j*: sv. digter (1783-1847), hvis datter var gift med Adolf Hamilton, ejer af herregården Blomsberg. – *Bowense paa Kinnekulle*: titel på historisk novelle af G.H. Mellin 1829, bl.a. efter mønter af Ingemans romaner. – *Hwaly-Kloke*: en af Sveriges ældste kirker, fra 12. årh.
- 23 *Klæve*: (flynd) klæve. – *Old womanly*: hovedpersonen i Walter Scotts roman af samme navn (1816), som regtede de forfulgte skotske presbyterianeres grave. – *sivde*: prydede. – *Sacriat(t)j*: siderum i kirke. – *Maldona (...)*: *Fædeligter*: 8. sept. – *Klæve*: Kinne-Klæve (af klæve = klæf).
- 24 *Camisso*: s-formet øverste led af en *gesims*. – *Ellow*: indisk tempelby, hvor Kailashelligdommen er hugget frit ud af klippen. – *Bowen*: indisk offerpræst. – *Kiwainalla*: skal være Kinnekullet. – *Rawajana* og *Mahawajana*: oldindiske helledigte. – *Kogewaal*: fortrejet, uforståeligt sprog. – *P-Maal*: fortrejet sprog, hvor alle stavelser gentages med p i forlyd. – *Bredkani's Conversations-Lexicon*: uddiret ty. ency-